

[Holger Kristiansen.]

for tidligt, kan jeg underskrive denne Udtalelse, naar man derved forstaaer det endelige Forbud. Men det er ikke Forbud i sig selv, der her er Tale om, kun Folkets Ret og Frihed til at gennemføre Forbud, naar det selv vil.

Og jeg siger: Den Frihed kan Folket ikke faa for tidligt, Friheden kan aldrig komme for tidligt til et Folk, Friheden kan komme for sent til et Folk, et Folk kan være holdt nede i Underkuelse, i Trællekaar saa længe, at det aandeligt har tabt Evnen til at leve under frie Forhold. Men Friheden er for Folket, hvad Solen er i Naturen, og det, her er Tale om, er kun at give Folket denne Frihed.

Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller var inde paa den samme Tankegang, idet han ikke troede paa et Forbuds Nytte eller Nødvendighed, eller hvordan det var, det ærede Medlem udtrykte sig. Men det ærede Medlem føjede til, at et Forbud kunde jo tænkes i et Land, hvor der var tilstrækkeligt Flertal for det. Jeg vil gerne understrege denne Bemærkning, thi hvis det ærede Medlem stiller sig paa det Standpunkt, bliver der i og for sig ikke nogen principiel Uoverensstemmelse mellem det ærede Medlem og Forslagsstillerne, saa stiller det ærede Medlem sig i hvert Fald paa et diskutabelt Standpunkt overfor os, idet det altid kan drøftes, om der skal kræves kvalificeret Majoritet, og i saa Fald hvor stor denne kvalificerede Majoritet skal være. Men naar man gaar ind paa den Betragtning overhovedet, at hvis der er et stort Flertal i Folket for at gennemføre et Forbud, saa kan det gøre sin Nytte, saa siger jeg, at saa er man ikke i særlig principiel Uoverensstemmelse med det Forslag, her foreligger.

De gamle Metoder til Fremme af Ædrueligheden: Oplysning og personlig Paavirkning og Eksempel, er ikke forladt, saaledes som det ofte er sagt fra forskellig Side. Nej, dette Arbejde fortsættes med usvækket Energi; men der kommer for enhver Sag et Tidspunkt, da de gjorde Erobringer maa lovfæstes. Dette Tidspunkt var for denne Sags Vedkommende inde her i Landet allerede for tyve Aar siden. Da blev de første, ingenlunde uvæsentlige Skridt gjort paa Lovgivnings Vej paa dette Omraade.

Bevæsterloven af 1912 var et Skridt fremad mod det Maal, Ædruelighedens Venner tilstræber, det var, hvad den offentlige Mening den Gang krævede, og hvad Folket var modent til at modtage. Kravene mødte naturligvis den Gang nogen, dog ikke stærk Modstand, og Modstanden forvandlede hur-

tigt, teoretisk i hvert Fald, til lutter Velvillie. Hver Gang, der paa ny fra Ædruelighedens Venner var Tale om Lovgivning paa dette Omraade, sagde de tidligere Modstandere altid: Nej, lad os blive staaende ved det, vi har, lad os blive staaende ved Bevæsterloven af 1912; den har vist sig at være særdeles god, og det er ikke til nogen Nytte at gaa længere.

Det samme kan vi høre nu om Bevæsterloven af 1924. Men vil man nu uholdt undersøge, hvad der bærer denne Lovgivning frem, vil man ikke kunne nøjes med den derved skabte Tilstand, saa vil man, som Indenrigsministeren sagde, indrømme, at det er nødvendigt at gaa videre. Man har ikke naaet det yderste eller det absolut ypperlige, men vi maa videre ad samme Vej.

Ingen, der læser f. Eks. de to Kommissioners store Betænkninger, deres omfattende Oplysninger om Spiritusnydelsens Omfang, Følgerne deraf, Undersøgelsen af Midlerne derimod og videre Referatet af Forhandlingerne paa Rigsdagen, Udvalgenes Betænkninger o. s. v., vil kunne nære ringeste Tvivl om, at Formaålet med hele denne Lovgivning ikke var at værne om Alkoholfrikken, om Udskænkning og Salg af Spiritus, men ene og alene at yde et praktisk Bidrag til Fremme af Ædrueligheden. Derfor var det, man fra Begyndelsen lagde Bevillingssagerne ud i de stedlige, valgte Myndigheders Haand.

Loven af 1912 var et Kompromis, men i Forhold til det bestaaende gik den vidt. Den fastsatte en Maksimumsgrænse for Antallet af Spiritusbevillinger, og den gav de lokale Myndigheder Ret til at bringe Antallet længere og længere ned, ja, den gik endog saa vidt at tillade Ekspropriation af Bevæsterbevillinger i den Hensigt, at Antallet af Bevæsterbevillinger skulde bringes ned til det ved Lov eller Vedtægt tilladte. Der var her ikke Tale om Ekspropriation af en enkelt Del af en Ejendom eller saa, men om selve Adkomsten til at drive en Virksomhed. Loven af 1912 havde ganske vist en Ventil, hvorigennem adskillige Bevæsterbevillinger smuttede — for Resten i mange Tilfælde, maaske i de fleste, ganske mod Lovens Forudsætninger —, men denne Lovs Ord og Aand var at indskrænke Antallet af Udskænkingssteder for Rusdrikke for derigennem at hemme Drikkeriet.

I en Tekstudgave af Bevæsterloven af 1912, udgiven paa Indenrigsministeriets Foranstaltning med Bemærkninger af daværende Ekspeditionssekretær i Indenrigsministeriet, Aage Schlichtkrull, Sekretær i den anden Ædruelighedskommission, indtil